

MEMORANDUM

Van: Baron van Ittersum
 Dr Patijn
 Aan: Dr Boon

Esdaer
 H113.50/2100
 9439
van Zaan *(M)*

Jiskeren
~~Heden~~middag ontvingen wij bezoek van de Heer Scott, Hoofd van de Afdeling Benelux, ^{and} Swiss Affairs in het State Department, die enige dagen in Nederland vertoeft. Op advies van Helb hadden wij contact met hem gezocht om met hem van gedachten te wisselen. De volgende punten kwamen ter sprake:

1. Point IV;
2. Nieuw-Guinea.

ad 1. De Heer Helb had doen weten dat men op het State Department overweegt een stap bij onze Regering te doen in verband met Point IV. Men is nl. doordrongen van het feit dat wij over een groot aantal deskundigen beschikken, met name door de terugkeer van vele specialisten uit Indonesië, die voor "technische hulp" onder Point IV in aanmerking zouden kunnen komen. De bedoeling van de alhier te overhandigen nota zou zijn, dat het State Department uiting zou geven aan zijn belangstelling voor het probleem van onze intellectuele overbevolking en tevens zou vragen of de Nederlandse Regering bereid zou zijn er toe mede te werken dat Nederlanders ter beschikking worden gesteld voor de uitvoering van de Amerikaanse projecten onder Point IV. Een dergelijke nota zou ons een behoorlijke entree verzekeren voor verdere besprekingen met Amerika over technical assistance. Desgevraagd bevestigde de Heer Scott dat het in de bedoeling van het State Department ligt iets dergelijks te doen maar hij deelde wel mede dat het nog enige tijd kan duren voordat de gedachten omtrent Point IV voldoende vaste vorm hebben aangenomen om andere landen met suggesties te benaderen. Het hapert bij de uitvoering van de plannen onder Point IV nog meer aan goede coördinatie dan aan geld. Scott verzekerde ons evenwel dat hij onze situatie op dit punt volledig begrijpt en er alle sympathie voor had. Ook de Heer Thorp zou welwillend staan tegenover de gedachte Hollanders te betrekken in de Amerikaanse plannen. Omtrent onze voorbereidingen ten behoeve van het United Nations Scheme bleek hij volledig op de hoogte, omdat hij 14 dagen geleden uitvoerig met Prof. de Vries had gesproken in Washington. De Vries had hem met name 3 punten genoemd, nl.

- a) -

MEMORANDUM

Van:

Aan:

- a) dat wij een lijst van deskundigen bijhielden waarop te allen tijde zou kunnen worden geappelleerd hetzij door de Verenigde Naties hetzij door de Amerikaanse Regering;
- b) dat wij bezig waren een opleidingscentrum voor buitenlanders in te richten door aanpassing van ons Hoger Onderwijs aan de behoefte van opleiding van buitenlandse fellows;
- c) dat het nuttig zou kunnen zijn voor het Pacific-gebied een landbouwkundig instituut te vestigen op Nieuw-Guinea binnen het kader van de Far Eastern Commission.

Scott deelde mede dat Thorp in alle drie denkbeelden in hoge mate was geïnteresseerd, maar dat hij er niet voor zou voelen een landbouwkundig instituut onder de vleugels te stellen van de Far Eastern Commission, daar zulk een commissie beter geen operational task zou moeten hebben.

Conclusie: algemene welwillendheid, een grote mate van belangstelling, maar nog geen concrete denkbeelden omtrent de wijze waarop van onze diensten gebruik zou kunnen worden gemaakt.

T.e.v. het Nieuw-Guinea probleem werd de hier bestaande indruk, dat het State Department zich tot nu toe omtrent de urgentie daarvan weinig zorgen maakt, bevestigd. De Heer Scott meende dat, enerzijds de Nederlandse verklaring dat afstand van souvereiniteit niet door Nederland in overweging genomen wordt en anderzijds het feit dat de Indonesische aanspraken geen meerderheid in de Verenigde Naties zouden verkrijgen, ertoe zouden leiden dat dit vraagstuk voorlopig niet acuut zou worden. Hij kwam echter bepaald onder de indruk van onze mededelingen betreffende de uitlatingen van Nehru in Singapore, dat Australië als Pacific-mogendheid eventueel nog wel, doch Nederland zeker niet, voor India als gezagsdrager over Westelijk Nieuw-Guinea aanvaardbaar zou zijn. Hoewel sterke indicaties nog ontbreken zag hij in dat rekening gehouden moest worden met Australische pogingen om haar eigen aanspraken op Nieuw-Guinea ten detrimente van Nederland geldig te maken. Hij meende overigens dat de Nederlandse Regering door haar laatste verklaringen teruggekomen

*deze lijst ook
soms gezegd
dit doel
dub.
Hij is 2. P.C.
Hij is persoonlijk
met Prof. de Vries
over gesproken. Hij
die gelegenheid deelde
dat hij lid van
C) genoemd punt
mede.
17/12 ad 2.*

/eventueel

- was -

MEMORANDUM

Van:

Aan:

was op haar standpunt, dat Mr. van Kleffens in 1949 te Washinton naar voren heeft gebracht, waarin immers de trustschapsgedachte was belichaamd, en hij vroeg zich af of het in de praktijk niet op hetzelfde neerkwam wanneer Nederland krachtens art. 73 e, of krachtens de bepalingen in het Charter omtrent trustschappen, onder bevoegding van de Verenigde Naties zou staan, in die zin dat internationaal rumoer omtrent Nieuw-Guinea in geen van beide gevallen te vermijden zou zijn. T.a.v. een trustschap opperde hij de gedachte dat dit eventueel voor onbepaalde althans voor een veel langere periode dan de thans in het algemeen aanvaarde termijn van 10 jaar, mogelijk zou zijn, gezien de geringe staat van ontwikkeling van de bevolking. Naar zijn mening zou Nederland er toch bepaald wijs aan doen om omtrent Nieuw-Guinea een vorm van overeenstemming met Australië te zoeken.

Dezêrzijs werd erop gewezen dat de houding van de Nederlandse Regering t.a.v. dit vraagstuk berust op de overtuiging van het grootste deel van het volk en dat de Australische houding tegenover Nederland in het Indonesische conflict hier te lande niet is vergeten en het dus moeilijk zal zijn om voor een samenwerking met Australië bereidheid te vinden. Het zou trouwens zeer de vraag zijn of Australië zelf voor een theoretisch niet onaantrekkelijke oplossing van een gemeenschappelijk trustbeheer over het gehele gebied enige belangstelling zal hebben. Er werd daarbij door ons ook nog gewezen op de enorme financiële lasten welke een systematische ontwikkeling van dit gebied, zowel voor Nederland als voor Australië, met zich zal brengen, welke lasten voor beide landen zonder hulp van buiten af waarschijnlijk te zwaar zouden blijken.

Voorts kwam ook nog even ter sprake de invloed die de behandeling van dit probleem zou ondervinden ten gevolge van de recente ontwikkelingen in Korea, waarbij de Heer Scott meende dat de aandacht van de wereld voorlopig wel geconcentreerd zou blijven op Korea.

- Onzerzijs -

MEMORANDUM

Van:

Aan:

Onzerzijds werd daartegenover opgemerkt dat Indonesië zeker niet zou nalaten om de door haar gewenste oplossing van het Nieuw-Guinea vraagstuk waar mogelijk te propageren, zodat het onjuist zou zijn om de bestudering van een voor de Westerse mogendheden acceptabele oplossing op korte termijn achterwege te laten.

Tenslotte zeide de Heer Scott dat de Verenigde Staten zich vooralsnog zouden moeten beperken tot een politiek, die erop gericht zou zijn om te voorkomen dat aan de Nederlandse belangen schade zou worden berokkend door politieke manoeuvres van de Aziatische staten. Een direct partij kiezen voor een bepaalde oplossing kon echter vooralsnog niet voor de Verenigde Staten worden verwacht.

De conclusie waartoe dit onderhoud leidt is deze, dat het State Department zeker niet onwelwillend staat tegenover Nederland in deze materie, doch gaarne zal zien dat wij zo mogelijk in overeenstemming met Australië de oplossing panklaar aanbieden. Als zodanig kan een zonder meer persisteren bij de handhaving van de soevereiniteit over dit gebiedsdeel naar onze mening niet worden beschouwd, aangezien Nederland zich bezwaarlijk kan veroorloven om thans verder rustig toe te zien hoe de zaken zich ontwikkelen. Het schijnt dus nodig om alle denkbare oplossingen op korte termijn te onderzoeken en daaruit diegene te kiezen, die het Nederlands belang op lange termijn het beste zal dienen. Hierop zal binnenkort nader worden teruggekomen.

6 Juli 1950.

AD